

bosgroepen en regionale landschappen

Bosgroepen en regionale landschappen

Datum van goedkeuring	18 december 2014
Volgnummer	2014 42
Coördinator + e-mailadres	Kathleen Quick, kathleen.quick@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Omgeving, Na-
tuur en Landbouw
Koning Albert II-laan 20 bus 1
1000 Brussel

Datum **18 december 2014**

Uw referentie **niet van toepassing**

Onze referentie **01/2014/1031**

Betreft **Bosgroepen en regionale landschappen**

Mevrouw de Minister,

- [1] In het kader van de interne staatshervorming en het overdragen van de bevoegdheden voor de regionale landschappen en bosgroepen van de Vlaamse overheid naar de provincies, vermeldde doorbraak 64¹ een aantal zaken over de toekomstige werking van beide organisaties. Naar aanleiding hiervan, bracht de Minaraad een advies uit over de toekomst van beide types verenigingen². De Minaraad pleitte er in advies 2012|40 voor dat *“de Vlaamse overheid in eerste instantie verder **het kader zou stellen op vlak van regelgeving en visie**. Het was slechts binnen een dergelijk kader dat de erkenning, subsidiëring en opvolging van regionale landschappen en bosgroepen onder de bevoegdheid van de provincies zou mogen worden gebracht”*. De Minaraad wees in dit advies ook op het belang van het behoud van een v.z.w.-structuur of een vergelijkbare structuur zodat waarden zoals onafhankelijkheid, vertrouwen en neutraliteit gewaarborgd blijven evenals op het behoud van een interactieve democratie als bestuursvorm (noodzakelijk voor de problematiek van natuur en bos in het buitengebied). Deze adviezen werden overgemaakt voor er sprake was van de hervorming van het Natuurdecreet, maar er werd geen verder gevolg aan gegeven.
- [2] De Minaraad herinnert ook aan zijn advies 2013|027 over de voorgestelde taakstellingen voor beide organisaties: *“Voor **bosgroepen ligt er een relevante taakstelling bij de instandhoudingsdoelstellingen** (zie ook*

¹ Witboek, D. 64. Bosgroepen en regionale landschappen, p. 140.

² Advies Minaraad, 2012|40 van 21 juni 2012

advies 2012|40), bij de doorstroming van beleid en regelgeving van overheden naar private bosbeheerders, bij het bevorderen van communicatie tussen die partijen en, tot slot, bij het organiseren en uitvoeren van bosbeheer volgens de Criteria Duurzaam Bosbeheer van bossen die niet onder de instandhoudingsdoelstellingen vallen.

*Voor **regionale landschappen** ziet de Minaraad ook deze tweeledige taakstelling. Op vlak van **draagvlakverbreding** richt deze zich tot natuur in het algemeen (met name streekeigen karakter, natuurrecreatie, natuur-educatie, recreatief medegebruik, natuurbehoud en kleine landschapselementen) en landschap/erfgoed. Acties hierover komen tot stand door overleg, samenwerking en communicatie tussen de verschillende types actoren.*

*Anderzijds heeft ook het regionaal landschap een **taakstelling op vlak van terreinwerking** in de ecologische infrastructuur in het plattelands- en peri-urbaan gebied. Wat betreft terreinwerking, zijn niet enkel deze initiatieven met overheden en openbare besturen aan de orde, maar ook de ondersteuning van andere natuur- en landschapsbeheerders (zowel organisaties, bedrijven als individuen). Deze terreinwerking kan, in functie van de lokale omstandigheden, het verwezenlijken van kleine natuurinrichting nastreven; in eerste plaats deze voor instandhoudingsdoelstellingen (voornamelijk in functie van soorten of verbindingen) en in tweede plaats het bevorderen van samenwerking tussen de verschillende types actoren bij beheer. Indien dit binnen de bossfeer zou plaatsvinden, dient er ten alle tijde worden samengewerkt met de bosgroepen. Regionale landschappen zouden dan bij voorkeur een functie op een breder schaalniveau moeten vervullen, steeds met focus op overleg en samenwerking tussen de verschillende types actoren en complementair met andere initiatieven."*

In dit advies verwees de Minaraad tevens naar zijn advies van 2012|40 in verband met de vraag naar het vaststellen van een Vlaams kader.

- [3] Ook naar aanleiding van het wijzigen van het natuurdecreet stelden de SALV en de Minaraad de **vraag naar een Vlaams kader** voor zowel de bosgroepen als de regionale landschappen. In het gezamenlijke advies van 2013|61³ stelden ze: "*De Minaraad en de SALV vinden het met name belangrijk om de kaderstellende functie van de Vlaamse overheid met betrekking tot de regionale landschappen en de bosgroepen decretaal aan te houden en beleidsmatig uit te bouwen. Het Vlaams Gewest heeft ook belang bij een zeker behoud van gelijkheid, wil ze deze sociale instrumenten blijvend aan kunnen spreken bij de realisatie van de eigen beleidsprioriteiten. De Minaraad en de SALV herinneren er ten slotte aan dat de sturing op het niveau van kaderstelling integraal deel uitmaakte van de hervormings-*

³ Advies Minaraad 2013|61 van 5 december 2013.

plannen zoals ze in het Witboek Interne Staatshervorming vervat waren.”
De aanbeveling over de vaststelling van dit Vlaams kader werd evenwel niet gevolgd.

- [4] Op 9 mei 2014 traden de artikelen 54 en 54bis uit **het gewijzigde natuurdecreet** in werking. De Minaraad verwijst wat betreft de opdracht van beide types organisaties naar art. 54, §1, eerste lid: *“Een regionaal landschap bevordert in hoofdzaak het streekeigen karakter, de natuurrecreatie, het recreatief medegebruik, de natuureducatie, het draagvlak voor natuur en het beheer in uitvoering van het decreet. Het regionaal landschap stimuleert en coördineert ook het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.”* en art. 54bis, §1, eerste lid: *“Een bosgroep responsabiliseert en stimuleert in hoofdzaak de beheerders van terreinen met het oog op het duurzaam invullen van de ecologische, de economische en/of de sociale functie via het geïntegreerd beheer in uitvoering van het decreet. De bosgroep beoogt ook het coördineren van beheeractiviteiten, een basisdienstverlening ten aanzien van het beheer en de opmaak van gezamenlijke beheerplannen.”*

De Minaraad wijst in dit verband ook op art. 54 en art. 54 bis, §1, tweede lid: *“Bij het invullen van hun taken zoeken de regionale landschappen/bosgroepen naar optimale afstemming en synergiën met andere actoren in het bijzonder met de bosgroepen/regionale landschappen”.*

Het gewijzigde natuurdecreet voorziet zowel voor de regionale landschappen⁴, als voor de bosgroepen⁵ het statuut van private rechtspersoonlijkheid, onder de vorm van een vereniging zonder winst oogmerk.

Tenslotte werden met de inwerkingtreding van de wijzigingen aan het decreet Natuurbehoud⁶ de provincies bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van regionale landschappen en bosgroepen⁷. Het gewijzigde decreet vermeldt eveneens dat de provincies naast financiële middelen ook infrastructuur en personeel ter beschikking kunnen stellen⁸.

De Minaraad stelt vast dat dit alles gebeurd is zonder dat er tot dusverre een juridisch verankerd Vlaams kader werd vastgesteld in verband met de toekomstige werking en financiering van de bosgroepen en regionale landschappen. De vaststelling van een Vlaams kader is nochtans essentieel, indien men in tijden van besparing toch bepaalde prioriteiten wil realiseren.

⁴ Decreet natuurbehoud, art. 54, §2.

⁵ Decreet natuurbehoud, art. 54bis, §2.

⁶ 9 mei 2014.

⁷ Decreet natuurbehoud, art. 54bis, §3.

Meer specifiek wordt ook in uw beleidsnota gewezen op het belang van de boshabitats binnen en buiten speciale beschermingszones voor het realiseren van deze doelstellingen en op de rol van de bouseigenaars daarin⁹. De bosgroepen hebben, immers sinds hun oprichting goede contacten opgebouwd met een betekenisvol deel van de bouseigenaars.

[5] De Minaraad acht een **goede continuering van de werking** van zowel de bosgroepen als de regionale landschappen, thans de bevoegdheid van de provincies, **noodzakelijk**. De Minaraad is van mening dat de Vlaamse Regering de provincies expliciet op hun rol hieromtrent moet wijzen. De Minaraad doet hiertoe volgende aanbevelingen.

[6] De Minaraad herhaalt in het bijzonder de vraag, conform eerdere unanieme adviezen, naar het opstellen van een Vlaams juridisch kader waarbij de contouren van de overdracht naar de provincies (en hun taakstelling) worden duidelijk gemaakt in functie van de Vlaamse prioriteiten die in het natuur- en bosbeleid gelegd worden. Gezien het ontbreken van dit Vlaams kader moet vastgesteld worden dat er op het terrein en in de verschillende provincies **onduidelijkheden bestaan over enerzijds de doelstellingen en taakstellingen** en anderzijds over de structuur en werkingssubsidies van beide organisaties. Dit leidt tot groeiende spanningen met mogelijke gevolgen wat betreft de invulling van de Vlaamse prioriteiten.

De Minaraad beveelt aan om hiertoe een **tijdelijke werkgroep** in te stellen, op voordracht van de Minister-President, immers bevoegd voor Onroerend Erfgoed, en de Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, in opdracht van de Vlaamse regering. De Minaraad stelt voor om in deze werkgroep alle betrokken partijen op te nemen, met minstens een vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid, de provincies, de bosgroepen en de regionale landschappen.

[7] De Minaraad vraagt in dit advies bovendien om éénduidig uit te klaren **welke taakstelling op het niveau van bosgroepen gesitueerd is**, gezien de taken informatieverstrekking aan private terreinbeheerders over behoud, gebruik en beheer en aanspreken, faciliteren en motiveren van private eigenaars bij het realiseren van de IHD's ook zijn opgenomen in de taakstelling van het Vlaamse aanspreekpunt privaat natuurbeheer.

[8] De Minaraad vindt in dit kader het **behoud van een vzw-structuur**, zoals voorzien in art. 54 en 54bis, §2 van het natuurdecreet nog steeds een juiste keuze. De Raad wijst er bovendien op dat deze decretale bepaling niet door een bepaalde overheid kan genegeerd worden.

⁹ Beleidsnota Ruimte, p. 52 en 53.

De Minaraad stelt tevens dat bij het nastreven van de door artikel 54 en 54 bis, §1, tweede lid, beoogde afstemming en synergie rekening moet gehouden worden met de eigen finaliteit en de complementariteit van beide organisaties.

- [9] Wat betreft de regionale landschappen blijft ook de aanbeveling uit het Minaraadadvies 2013|027 over de **statutaire representatie van alle types actoren** die een actieve rol spelen in het landelijk gebied een aandachtspunt.
- [10] Gegeven al het voorgaande, vraagt de Raad om dit Vlaams kader zo spoedig mogelijk vast te stellen.

Hoogachtend,

Lieze Cloots

Voorzitter Minaraad